

TRANSCRIPCIÓ MIRIAM TORRES

00:00 Bon dia Miriam, jo et volia preguntar sobre la teva història i la història dels teus pares, del teu oncle i dels teus avis, que els teus avis si no tinc mal entès, provenien de la Baixa Saxònia, de Zittau, i voldria que m'expliquessis una miqueta, com varen arribar aquí, perquè varen arribar, bé, encara que ens ho suposem, que varen arribar pues en realitat fugin del nazisme perquè eren jueus. Llavors voldria que m'expliquessis una miqueta com va anar tot aquest enrenou de venir cap a Barcelona

00:43 Bon dia Mª Josep, doncs els meus avis vivien a Zittau com molt bé has dit que és una ciutat, petita ciutat provinciana a uns pocs quilòmetres de Dresden a Saxònia.

El meu avi tenia una, era de les persones de posició bastant alta, tenien una botiga molt important de confecció de nens, dona i home, era molt important en la ciutat i la meva avia havia sigut professora d'idiomes, havia estudiat, en aquella època no era molt freqüent i al casar-se va anar a la botiga del meu avi i treballava a la botiga del meu avi, tenia una casa molt gran, que encara existeix perquè jo l'he anat a visitar en a l'any 2006 i , bueno, i llavors la meva mare va començar a estudiar la carrera de música, ella volia ser pianista, va estar en el conservatori de Dresden , de Leipzig i a més a més pues donava classes de piano i inclús tocava l'orgue a l'església catòlica de Zittau.

El meu oncle era representant de la casa Pelikan, que era una casa de tintes molt important, va venir com a representant d'Alemanya a Barcelona, el meu oncle és de fet el que ha fet vindre a tota la família, degut a que es veia com anava la cosa, avançant la situació.

Al començament ja del nazisme, els meus, la gent ja no anava a la botiga, deixava de saludar-los, tot i que el meu avi havia sigut una persona important, en els gremis, en els sindicats, havia donat moltes donacions, cosa que jo després he pogut comprovar també, però la gent va deixar d'anar a la botiga, no els saludaven, la meva mare, se li va prohibir tocar en públic en concerts, els alumnes se li van anar i veient tot lo que es veien a sobre i el meu tiet que estava aquí, va fer vindre la meva família aquí. Va venir primer la meva mare, el meu tiet estava aquí ja des de l'any 29, a l'any 33 va venir la meva mare i va tenir que treballar en el negoci del meu tiet i a la casa, perquè no se li reconeixia, tot i que portava molts certificats dels conservatoris, aquí no se li va reconèixer, ni se li va permetre continuar, tampoc de moment tenia alumnes, perquè com que era emigrant no se li permetia. Al cap de mig any varen venir els meus avis, que varen tindre que malvendre tot i amb els pocs estalvis i lo que guanyava el meu tiet, tots vivien aquí a casa del meu tiet.

Més tard, bueno, el meu tiet aquí tenia molta fama, a part de que era comerciant, ell pel seu compte era pianista, treballava en una companyia de teatre i tenia molta relació i molta relació amb la comunitat jueva, gràcies això la meva mare poc a poc, va poder tenir alumnes jueus tots i va poder poquet a poquet fer-se una petita...classe oh. Va ser també aquí a través del meu tiet que la meva mare va conèixer el meu pare. No se fins aquí, és una miqueta com varen venir fins aquí, no?

04:22 Varen tenir problemes per travessar la frontera o per instal·lar-se aquí, instal·lar-se aquí suposo que com que el teu tiet ja tenia, ja estava instal·lat aquí suposo que no varen tenir tants problemes, però bueno

04:40 En un principi, que jo sàpiga no varen haver-hi masses problemes, perquè com que ell va venir a través de les coneixences del meu tiet a França i tot això, en un principi no varen tenir problemes per venir aquí

04:53 En realitat doncs, és el teu tiet el que té , és el nexa, diguem-ne d'unió amb els teus avis perquè vinguessin aquí amb la teva mare, també perquè vingues aquí i el que havia vist com es desenvolupaven els fets, no?

05:11 Exacte, és el meu tiet el que ja, els va fer sortir ràpid, amb temps, sí.

05:15 Després posteriorment el teu tiet també va tenir algunes actuacions a partir de que va començar suposo la segona guerra mundial i va començar a haver-hi tot el moviment diguem-ne anti naziste

05:34 El meu tiet, com dic , estava molt relacionat aquí amb la comunitat jueva, era molt amic del Sr. Hans Levi (so fonètic) que estava en la JOINT, i a través d'ells, ells varen ajudar molt als jueus, vull dir inclús varen tenir gent a casa, jo se que alumnes que després varen tenir que tornar o fugir a Israel, els hi varen deixar moltes coses als meus pares perquè les cuidessin, amb l'esperança de que algun dia tornarien, però, el meu tiet va tenir una molt mala passada, en aquella època a l'any 34/35, es va ,un nazi va publicar en els diaris de Zittau,"que havia un revolucionario judio que junto con los rojos y comunistas españoles y junto con su padre se dedicaba a hacer actos de terrorismo por España", a veure el meu avi tenia vuitanta i pico d'anys, suposo que de terrorismos nada, llavors tot i que varen anar al consolat i el consolat alemany va negar que això era fals, ai , va afirmar que això era fals, que no no havien fet res , que el meu avi no podia caminar i el meu tiet estava fent la seva feina, va rebre constants amenaces d'un nazi d'aquí ,de tal forma que el meu tiet al final va tenir por que els hi passes algo i va tenir que fugir a França. El meu tiet va estar primer en un camp de rassemblemen a Lemille, (so fonètic)creo que se'n diu, després es va sapiguer que va passar a Gurs, de Gurs a Demontci (so fonètic) i de Transi (so fonètic) ja no se ha sabido más, llavors a través dels seus amics a França de la companyia de teatre, ell, un amic dels meus pares es veu que els anava informant, però a l'any 43 les cartes es varen tornar amb el signe "Il est parti", es tot lo que sabem , lo que m'ha explicat la meva mare, és que l'any 45 es va presentar una persona amb tant mala sort que li va obrir la porta la meva avia, amb les pertinences del meu tiet .... (plora) i llavors la meva avia va morir , va agafar un atac de cor i va morir i el meu avi als dos o tres dies també va morir,

08:24 Això realment és com et pots imaginar es posa la pell de gallina, realment és trist però és clar lògicament pues ja sabem que és el que va passar amb el teu tiet, però vosaltres teniu constància de les cartes i també teníeu constància, tinc entès, de cartes que havien deixat gent, que havien passat per aquí per Barcelona i que els hi havien deixat a la teva mare, alumnes seus de piano i que havien passat per Barcelona fugint del nazisme

09:04 Si, no inclús a casa tinc un munt de fotos, hasta he trobat una carta en la que hi ha una clau, en la que li diuen, ves si us plau a casa i busquem això, guarde'm, salvem això o l'altre, això també ho he trobat

09:17 Però d'aquesta gent no n'heu sapigut res més.

09:21 És que jo no ho se, tinc allà molts documents que jo no se de qui són, jo no se de qui són.

09:26 És gent que ha marxat.

09:30 Va marxar molta gent a Amèrica, a Brasil, molta gent a Israel, tenia una íntima amiga de la meva mare que va anar a Israel, però jo d'això jo ja no se qui són, desgraciadament, perquè tinc molts documents. Després de quant a documents del meu tiet, escrivia a través d'un senyor de França, que és el que escribia i és el que ens va emitir la última carta dient que les cartes que ell havia enviat a Gurs li van ser retornades amb la nota de "Il est parti". Es todo, eso es una mica la història, jo a l'any 2006 ... a l'any 2006 vaig anar a Zittau, la casa encara hi és, la gent de l'ajuntament era una mica reacia, perquè és clar els jueus allà encara no estan molt ben vistos, però em vaig assabentar de que el meu avi havia fet donacions, que eren gent coneguda i lo que ja no existeix és la sinagoga, està totalment destruïda.

Això és el meu petit homenatge als meus familiars

11:03 Doncs moltes gràcies i espero que a lo millor algun dia, alguns dels que han deixat aquí les seves cartes, a lo millor les tornin a trobar

11:18 Esperem que si, moltes gràcies

11:23 Et voldria preguntar també sobre la teva mare, la teva mare que aquí a Barcelona, doncs va rebre alumnes que eren refugiats i llavors voldria saber una miqueta, doncs la història de la teva mare amb aquests refugiats i aquests refugiats que és el que feien, com es posaven en contacte amb ella etc, ja que li van deixar, alguns d'ells li varen deixar cartes i li varen deixar alguns objectes personals,no?

11:54 El contacte principal era la comunitat jueva, a través del meu tiet, uns s'ho anaven dient a uns altres i així va ser,era molta gent que estava de pas, perquè la gent... a veure igual com entraven, tenien que sortir perquè sinó no els deixaven entrar, havia aquí una... tinc jo entès, llavors altres que tenien amenaces també perquè hi havien realment moltes amenaces aquí per part dels nazis. Molts se'n van anar a Israel i molts sobretot se'n van anar a Amèrica a Estats Units o Amèrica del Sud, Brasil, se'n van anar moltes famílies, molta gent, llavors, els meus avis també tenien gent a casa, hi havia gent que vivia a casa de, bueno els meus avis,varen anar a viure a casa dels meus pares quant el meu tiet va tenir que fugir, van a través d'aquest amic nostre, amic d'ells Hans Levi van intentar ajudar tot el que van poder i tot això i una mica la història de la meva mare, ho se a través de documents que he estat llegint, perquè l'any 58/59 va sortir una llei a Alemanya, que els hi donaven una indemnització als refugiats racistes "race verfolgt"que se dice en Aleman, i llavors la meva mare va fer una mena de currículum i és a través d'aquest currículum que jo m'he basat una miqueta a "be l'informe" tot i que a casa meva sempre s'ha parlat i sempre m'ho han explicat tot.

Això és una mica com jo m'he assabentat, documents i coses certeres i noms no en tinc o no me'n recordo de noms, jo només se que van haver-hi uns quants que varen anar a Israel, això si, n'hi havia una que se llamaba Golda que va ser íntima, l'alumne preferida se que va anar a Israel , però després ja he perdut el contacte

14:00 Ens podries explicar també una miqueta com va anar el fet de que la teva mare es cases amb el teu pare, que el teu pare també doncs era jueu i com va anar tot això

14:15 Bueno al meu pare li va presentar el meu tiet, així va anar la cosa, llavors els meus pares varen tenir que anar a França a casar-se i al tornar per por, el meu pare es va convertir al catolicisme i es va fer adoptar per una família espanyola, perquè li donessin el cognom

14:37 Però això va salvar a la familia.

14:40 Això va salvar a la família, exacte

14:44 Ens has dit que la teva mare va demanar una pensió de sobre els refugiats, jo voldria saber com va anar aquesta pensió i si va arribar a cobrar-la o no va arribar a cobrar-la

15:00 Si, la va arribar a cobrar a través del consolat, aquí li varen fer moltes preguntes, advocats d'Alemanya, reconeixements mèdics, a través de tota aquesta, d'una serie llarga de paperamenta, al final se li va concedir i va tenir una pensió fins el dia que es va morir, com a compensació per la pèrdua de la casa, per la pèrdua de la carrera de que no va poder fer, això va ser ajudat una mica perquè la meva mare tenia una germana que vivia a Berlín que estava casada amb un metge catòlic, per això a la meva tia no li va passar mai res, llavors, ella és la que li va tramitar tots els papers perquè cobres aquesta pensió, una pensió de bueno "race verfolgt" perseguido por raza i la va cobrar, sí, sí, després de molts papers i molts anys de batallar la va cobrar finalment

16:06 És curiós això que m'has explicat de la teva tia que s'havia casat amb un catòlic, jo tenia entès que molts també, encara que estiguessin casats amb catòlics eren deportats

16:19 A veure la meva tia feia molts anys que hi estava casada, el meu tio era un dentista molt famós i tenia sus majestades com a clients, per lo tant això el va resguardar i per això ella es va conservar, per salvar la meva tieta, ell tenia molt de nom a Berlín i això por favor, por favor, suposo que va anar així una mica la cosa

16:47 I doncs va tenir sort.

16:49 Va tenir molta sort, després ja no perquè quan varen venir els russos ho va passar molt malament, però l'època del nazisme va tenir sort

16:57 La família, perquè es clar, no? la teva família no era solament els teus avis el teu oncle i la teva mare, sinó que en tenies altres, bueno i la teva tieta que estava casada amb aquell dentista catòlic, però suposo que tenies altra familia i on van acabar tota aquesta família?.

17:17 Si bueno fa uns anys, el meu fill va fer un estudi genealògic, llavors per part de l'avia, a part d'un tiet que es va salvar i va anar als Estats Units la resta va

morir tota a Auswitch, per part de l'avi hem tingut sort perquè la seva germana va fugir a Austràlia que encara tinc un cosí i una altra germana va fugir a Anglaterra, llavors però com a supervivents de la part materna quedo jo i un cosí que tinc , un cosí segon que tinc a Australia, és tota la família que tenim, els demés sobretot de part de l'avia, s'ha investigat i casi tota, tota va morir a Auswitch

18:01 O sigui que teniu la documentació conforme varen morir a Auswitch

18:04 Si tinc a través que vaig anar, vàrem estar mirant, si ho tenim, ho tenim barrejat ho tenim. Va haver-hi un germà de mort natural, però les tres tietes que tenia la meua mare, les tres tietes varen morir a Auswitch. I això també ho tinc jo per cartes, he pogut deduir-ho

18:27 Tenint tota la documentació

18:30 Tenim bastante documentació

18:32 Es pot refer doncs tota la via

18:35 Si tenim la intenció d'anar a Bad Arolsen a veure, a veure que trobem allà, en un futur